

Dne 1. 1. 2007 nabyl účinnosti zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále též „nový zákoník práce“ či „NZP“). Nový zákoník práce byl přijat dne 21. 4. 2006 a vyhlášen dne 7. 6. 2006 poté, co Poslanecká sněmovna ČR nejprve „přehlasovala“ zamítavé usnesení Senátu ČR a následně i vrácení zákona prezidentem republiky. Nový zákoník práce byl přijat přes zamítavé stanovisko Senátu ČR a prezidenta republiky a bez konsensu mezi sociálními partnery a mezi vládní koalicí. Návrh nového zákoníku práce byl přitom od samého počátku kritizován, a to nejen z věcného hlediska, ale dokonce i z důvodů rozporu s Ústavou České republiky. Na protiústavnost minimálně některých ustanovení nového zákoníku práce bylo poukazováno již v průběhu přípravy a projednání samotného vládního návrhu nového zákoníku práce. Tyto výhrady se do určité míry promítly i do stanoviska Legislativní rady vlády ČR k návrhu nového zákoníku práce.

Domnívám se, že potřeba nové úpravy v oblasti pracovněprávních vztahů byla zřejmá a nepochybná a byla vyvolána v důsledku změny situace a potřeb ve společnosti, a tudíž i v charakteru a intenzitě obecných zájmů s tím, že tato nová úprava měla přinést liberalizaci v těchto vztazích a rovněž zmenšit zákonem založenou výraznou nerovnováhu mezi (všemi) subjekty pracovněprávních vztahů. V důsledku změn ve společnosti a potřeb společnosti mělo tedy dle mého názoru dojít ke zmíněné liberalizaci pracovněprávních vztahů a k odstranění asymetrie v pracovněprávních vztazích, která již neodpovídá společenských potřebám a která má svůj původ i v období totalitního režimu. Vzhledem k tomu, že zasahování státu (realizované i prostřednictvím zákonů) musí vždy respektovat princip přiměřené (spravedlivé) rovnováhy mezi požadavkem obecného zájmu společnosti a požadavkem na ochranu základních práv jednotlivce<sup>1</sup> a reflektovat tedy změny ve společnosti a v charakteru a intenzitě obecného zájmu, měl nový zákoník práce s ohledem na výše uvedené změny

---

<sup>1</sup> rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva v případě James et al.

odstranit v současné době již neopodstatněné výrazné zásahy do ústavou garantovaných práv a svobod.

Jak již bylo zmíněno, smyslem přijetí nového zákoníku práce měla být nová úprava pracovněprávních vztahů, která by na rozdíl od dosavadní úpravy vycházející ze stavu šedesátých let minulého století odpovídala aktuálním sociálním i ekonomickým potřebám. Vzhledem k výše uvedenému byl měl být nový zákoník práce postaven na koncepčně nových principech. Ve své práci se zabývám otázkou, zda skutečně došlo k těmto zásadním koncepčním změnám, které by odpovídaly změně situace a potřeb ve společnosti, a zda tedy nový zákoník práce naplnil legitimní očekávání uživatelů této právní normy a odborné veřejnosti. V souvislosti s těmito otázkami se blíže zabývám zejména právní úpravou nového zákoníku práce, která měla zavést smluvní volnost do pracovněprávních vztahů, nově zakotveným principem delegace, jakož i asymetrií ve vztazích mezi účastníky pracovněprávních vztahů, zejména pak s důrazem na oblast kolektivního vyjednávání. S ohledem na průběh přijímání nového zákoníku práce a značné diskuse, které přípravu a schvalování nového zákoníku práce provázely, se ve své práci rovněž snažím zamyslet i nad souladem nové pracovněprávní úpravy s ústavním pořádkem České republiky.